

kræves flyttet, hvis den er anbragt hensynsløst tæt ved naboens brønd —, dels hvor der er tale om overløb.

1926-lovens § 1, stk. 1, 2. pkt., drejer sig kun om foranstaltninger over for vandindvindingsanlæg, der ikke kræver tilladelse. Hvis et anlæg, der kræver tilladelse, indvinder hensynsløst, vil det formentlig overtræde sine indvindingsvilkår, jfr. lovens § 18, stk. 4, og er der ikke vand nok i området, må andre indvindere, der lider skade ved anlæggets indvinding, formentlig kunne gå til en landvæsenskommission og få fastslået forholdene under den nye situation.

Lovens § 1, stk. 1, 2. punktum, vides ikke anvendt i hidtidig praksis.

Bestemmelsen er videreført i KF § 2, stk. 5, 1. punktum, der dog også omfatter regulering over for anlæg, som kræver tilladelse fra en kommunalbestyrelse.

Nærværende forslags § 33, stk. 1, omfatter kun de tilfælde, hvor der — på grund af svind i eller fejl-jugering af grundvandsmængden eller på grund af stigning i antallet af de i § 11 nævnte anlæg — ikke længere er vand nok til de givne rettigheder i området. Det foreslås, at landvæsensretten i så tilfælde skal kunne nedsætte omfanget af de enkelte rettigheder — være sig rettigheder efter § 11, § 12 eller § 13 —. Om muligt bør den endelige løsning formentlig blive, at der skaffes vand til området udefra; indtil dette kan ske, kan der måske blive tale om at beskære industri- eller vandingsrettigheder. Når der kan skaffes vand til en almen vandforsyning udefra, kan der på den anden side blive tale om at inddrage § 11-rettigheder og henvise dem til vandværksforsyning, således at den stedlige vandbeholdning forbeholdes industri m. v. Det foreslås at lette reguleringen ved at give landvæsenskommissionerne mulighed for at fastsætte erstatninger til dem, som reguleringen går ud over; med hensyn til mindre landbrugsvandingsanlæg er en sådan erstatningsmulighed foreslået i KF § 2, stk. 5, næstsidsste pkt. Den foreslåede bestemmelse har nogen lighed med den tyske vandhusholdningslovs § 18 (1961-betænkningen side 82, spalte 2).

Ved anvendelsen af bestemmelsen opstår der et særligt forhold for vandforsyningsanlæg, i hvis kendelse der er fastsat en højst tilladelig vandspejls-sænkning, jfr. § 18, stk. 1, nr. 2. Fastsættelsen af en sådan vandspejls-sænkning vil betyde, at anlæggets indvindingsret automatisk reduceres med faldende grundvandstand, og anlægget vil derfor ikke på linje med de mindre anlæg, som ikke har denne regulator, kunne hævde, at deres ved kendelsen givne ret ikke længere kan opfyldes. Da denne for-

skel mellem de større anlæg med vandspejlsregulering og de mindre anlæg vil kunne være urimelig, foreslås det i stk. 2, at der ved anvendelsen af stk. 1 skal bortses fra bestemmelser om højst tilladt grundvandspejls-sænkning.

Over for hensynsløs vandindvinding vil der for anlæg, som kræver tilladelse, kunne skrives ind efter § 28. Lovforslaget indeholder derimod ingen bestemmelser om regulering af hensynsløs indvinding for anlæg, som ikke kræver tilladelse. Situationen er næppe særlig praktisk. De almindelige domstole må kunne skride ind efter naboretlige synspunkter, ligesom erstatning for en sådan hensynsløs indvinding, jfr. bemærkningerne til § 19, må kunne søges for de almindelige domstole.

Til § 34.

Når en brønd eller boring ikke længere benyttes, vil det ofte være ønskeligt, at brønden tilkastes eller boringen lukkes. Der er i så henseende for det første et hensyn til at undgå tilfældig brug af brønden eller boringen; grundejeren er måske gået over til anden vandforsyning, fordi vandet i brønden eller boringen var forurenat eller udsat for forurening, og under alle omstændigheder kan vandet i en brønd eller boring, hvortil der ikke gennem jævnlig brug sker tilstrømning af nyt grundvand, blive af dårlig kvalitet, ligesom en sådan brønd eller boring ofte vil være uden for sundhedsmyndighedernes kontrol. Der er dernæst, navnlig for brøndenes vedkommende, et hensyn til at undgå, at urenheder fra de øverste jordlag — fra sivebrønde eller andet — gennem brøndene løber ned i og forurenar dybereliggende grundvandslag, som benyttes til vandforsyning. De fleste sundhedsvedtægter indeholder en bestemmelse om, at dels alle brønde, der er kon-demneret af sundhedsmyndighederne, dels alle i øvrigt nedlagte brønde skal tilkastes, jfr. normalsundhedsvedtægten for landkommuner § 12, stk. 1 og 2. Efter normalsundhedsvedtægtens § 15, som ændret ved sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 117 af 10. maj 1960, kan der i samlede bebyggelser kun gives tilladelse til afledning af spildevand fra wc til sivebrønde, hvis hele bebyggelsen får sin vandforsyning fra godkendt vandværk, og alle brønde i området er tilkastet og alle private boringer sat ud af funktion.

KF indeholder i § 11, nr. 6 b i slutningen, hvortil også § 24, stk. 2, henviser, en bestemmelse om uskadeliggørelse af ikke benyttede brønde.

I § 34 foreslås en almindelig bestemmelse om tilkastning af overflødige brønde og lukning af overflødige boringer. Bestemmelsen omfatter ikke alene tilfælde, hvor grundejeren har mistet retten til ind-